

STORTINGET

Innst. 226 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:18 S (2019–2020)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Aasland, Geir Pollestad og Torgeir Knag Fylkesnes om å sikre norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel

---

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen nedsette et partssammensatt utvalg som skal foreslå lovendringer og ordninger for å gjennomføre norske lønns- og arbeidsvilkår for den skipsfarten som foregår i norske farvann og på norsk sokkel. Utvalgets forslag skal fremlegges i den varslede stortingsmeldingen om maritim næring.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Christer Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag

Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til at det i representantforslaget fremmes forslag om å be regjeringen nedsette et partssammensatt utvalg som skal foreslå lovendringer og ordninger for å gjennomføre norske lønns- og arbeidsvilkår for den skipsfarten som foregår i norske farvann og på norsk sokkel. Komiteen merker seg at det presiseres at utvalgets forslag skal fremlegges i den varslede stortingsmeldingen om maritim næring.

Komiteen er kjent med at regjeringen vil fremlegge denne meldingen for Stortinget i løpet av høsten 2020. Komiteen viser til brev datert 17. desember 2019 og 3. januar 2020 fra næringsministeren til komiteen, der det fremgår at departementet arbeider med å få et godt oversiktsbilde av dagens situasjon i den maritime næringen og ser på konsekvensene av å stille krav om norske lønns- og arbeidsvilkår på skip i norske havområder. Komiteen merker seg at departementet viser til utredningene gjort av Wikborg Rein og Oslo Economics, og av LO, Sjømannsforbundet og Sjøoffisersforbundet, som et godt grunnlag for det videre arbeidet i saken, og at departementet også innhenter konkrete innspill fra partene.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at Norge skal fortsette å skape mange arbeidsplasser basert på ressursene i havet, og at norske sjøfolk er en svært viktig del av denne verdiskapingen.

Komiteen mener det er viktig å sikre konkurransedyktige rammebetingelser for norske sjøfolk og redier.

Komiteen viser til at saken er avgitt fra komiteen under det pågående utbruddet av Covid-19. Dette virusutbruddet vil ha stor innvirkning på både norsk økonomi og næringsliv. Komiteen viser til at det kan ta lang

tid fra avgivelse av saken i komiteen og til behandling i Stortinget. I den grad dette vil påvirke komiteens eller partienes syn på saken, vil dette komme frem under debatten om saken eller på annen egnet måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at forslagsstillerne er bekymret over en utvikling hvor antallet norskflaggede skip øker noe, men hvor en også ser at antallet skip i NOR-registeret – som krever norske lønns- og arbeidsvilkår – går ned. Videre viser disse medlemmer til at det er eksempler på timelønn ned på 35 kroner og eksempler hvor besetningen på skip som bare går mellom norske havner, har dårlige vilkår – og en lønn man ikke kan leve av i Norge. En slik utvikling kan ikke fortsette, da den vil undergrave helheten i det norske maritime miljø.

Disse medlemmer minner om definisjonen av sosial dumping som det har vært bred offentlig enighet om de siste 14 årene: «Sosial dumping er et begrep som i dagens Norge knyttes til arbeidsinnvandring hvor utenlandske arbeidstakere får vesentlig dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn norske arbeidstakere. Inkludert i dette er brudd på regler om helse, miljø og sikkerhet (HMS), herunder regler om arbeidstid og krav til bostandard.»

Disse medlemmer er enige med forslagsstillerne i at det ikke finnes prinsipielle begrunnelser for at man skal ha et annet syn på et trygt og anstendig arbeidsliv til havs enn på land.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg II i sin handlingsplan III mot sosial dumping satte i gang et arbeid med å utrede mulighetene for å stille krav om norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel. Dessverre ble dette arbeidet etter regjeringsskiftet i 2013 stoppet, frem til Stortinget igjen påla regjeringen å utrede spørsmålet i 2017, jf. vedtak 1101 (2016–2017). Disse medlemmer viser til at det nå er publisert to utredninger, en fra Universitetet i Oslo og Menon, på oppdrag av Sjømannsforbundet og LO, og en fra Wikborg Rein og Oslo Economics gjennomført på oppdrag av regjeringen. Rapportene har hatt akkurat samme mandat. Begge rapportene konkluderer med at det finnes et handlingsrom innenfor folkeretten og EØS-retten til å stille slike krav.

Disse medlemmer mener det er av avgjørende betydning for en positiv utvikling av Norge som sjøfartsnasjon med sterke maritime miljøer å sikre en god utvikling for norske sjøfolk og den kompetanse disse besitter. Disse medlemmer forutsetter at det er bred politisk tilslutning til å trygge framtidens arbeidsplasser på sjøen, slik at man får økt rekruttering gjennom attraktive og trygge arbeidsplasser med en lønn til å leve av.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen nedsette et partssammensatt utvalg som skal foreslå lovendringer og ordninger for å gjennomføre norske lønns- og arbeidsvilkår for den skipsfarten som foregår i norske farvann og på norsk sokkel. Utvalgets forslag skal fremlegges i den varslede stortingsmeldingen om maritim næring.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at den maritime næringen er en av Norges viktigste næringer, som skaper store verdier og arbeidsplasser i de maritime klyngene langs kysten. Den maritime næringen er også en spydspiss innenfor utvikling av ny, grønn teknologi. Flertallet mener at Norge skal være en ledende havnasjon, og at norsk skipsfart derfor fortsatt må sikres internasjonalt konkurransedyktige rammevilkår. Flertallet fremhever også viktigheten av å opprettholde norsk maritim kompetanse. Norske sjøfolk sitter på svært verdifull ekspertise og erfaring og er etterspurte fagarbeidere. Norske sjøfolk er i tillegg en viktig ressurs i den nasjonale beredskapen i norske farvann og på sokkelen.

Flertallet viser til tilskuddet til sysselsetting av arbeidstakere til sjøs, også kalt nettolønnsordningen, som sikrer norsk maritim kompetanse og rekruttering av norske sjøfolk, i tillegg til at det sikrer rederiene konkurransedyktige rammevilkår. Regjeringen utvidet tilskuddsordningen i 2017, slik at rederier fikk motta fullt tilskudd for sjøfolk om bord på olje- og kjemikalietankere, gasstankere og ro/ro-skip i NIS-registeret. Endringen ble innrettet slik at den ikke svekker konkurransekraften til Norsk Ordinært Skipsregister (NOR).

Flertallet peker på at nettolønnsordningen, som er styrket og lovfestet under denne regjeringen, er svært viktig for å sikre at det jobber norske sjøfolk på norske skip. Flertallet mener at rammevilkårene for norske sjøfolk bør vurderes styrket, slik at det blir flere norske sjøfolk om bord på norske skip.

Flertallet viser til at de to utredningene fra henholdsvis Wikborg Rein og Oslo Economics og fra Universitetet i Oslo og Menon argumenterer for at det finnes juridisk handlingsrom til å innføre norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel. Flertallet merker seg imidlertid også at en betenkning over de to utredningene, bestilt av Rederiforbundet og utført av UiT, konkluderer med at utredningene går «altfor langt i å gi jurisdiksjon til kyststaten/sokkelstaten» og påpeker at «som sjøfartsnasjon har Norge interesse i å holde flaggstatsprinsippet høyt». Videre hevdes det at «selv om det skulle være folkerettslig adgang til ekstraterritoriell lovgivning, må slik lovgivning forventes å bli

møtt med tilsvarende tiltak fra andre nasjoner. På lang sikt vil dette kunne skade Norges interesser».

Flertallet viser videre til at utredningen fra Wilborg Rein og Oslo Economics og høringsinnspill fra Norges Rederiforbund peker på at innføring av norske lønns- og arbeidsvilkår kan få en rekke uheldige konsekvenser for den maritime næringen, og at det faktisk kan resultere i at færre norske sjøfolk ansettes. Flertallet merker seg at representantforslaget som foreligger, ser ut til å forutsette at innføring av norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel vil trygge arbeidsplassene for norske sjøfolk, og omtaler ikke mulige negative konsekvenser for norsk maritim næring og for norske sjøfolk. Flertallet mener det vil være uheldig at det foreslås et partssammensatt utvalg med et bundet mandat som forutsetter at norske lønns- og arbeidsvilkår skal innføres.

Flertallet mener videre at arbeidet til det partssammensatte utvalget som foreslås i Dokument 8:18 S (2019–2020), vil kunne forsinke regjeringens arbeid med den maritime meldingen som forventes høsten 2020. Flertallet erfarer at denne meldingen skal behandle spørsmålet om norske lønns- og arbeidsvilkår mer inngående.

Flertallet mener likevel at å sette ned et partssammensatt utvalg vil være et hensiktsmessig tiltak. Mandatet må imidlertid være ubundet. Flertallet foreslår at utvalget skal vurdere tiltak som kan styrke norsk maritim kompetanse, sikre norske sjøfolk på norske skip og sikre norske rederiers konkurransekraft. Dette vil også kunne innebære en vurdering av hvordan nettolønnsordningen kan styrkes, og en vurdering av konsekvensene av å innføre norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel. Flertallet mener at utvalgets arbeid bør ferdigstilles mot slutten av 2020 og legges frem for Stortinget på egnet måte.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen nedsette et partssammensatt utvalg for å vurdere tiltak som kan styrke norsk maritim kompetanse, sikre norske sjøfolk på norske skip og sikre norske rederiers konkurransekraft.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen nedsette et partssammensatt utvalg som skal foreslå lovendringer og ordninger for å gjennomføre norske lønns- og arbeidsvilkår for den skipsfarten som foregår i norske farvann og på norsk sokkel. Utvalgets forslag skal fremlegges i den varslede stortingsmeldingen om maritim næring.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget ber regjeringen nedsette et partssammensatt utvalg for å vurdere tiltak som kan styrke norsk maritim kompetanse, sikre norske sjøfolk på norske skip og sikre norske rederiers konkurransekraft.

Oslo, i næringskomiteen, den 2. april 2020

Geir Pollestad

leder

Bengt Rune Strifeldt

ordfører

